

Åsa Romson: Sommartal 2011

Talare

Åsa Romson
Språkrör, Miljöpartiet

Datum

26 augusti 2011

Plats

Uppsala

Hej. Vad trevligt att vara här.

Jag tog en kaffe i Linnéträdgården på vägen hit från tågstationen. Så här i sensommartid är det få ställen som känns så sköna, så levande som en trädgård. Det är skördetid för alla stora och små odlare. Torgmarknaderna dignar av nyskördade grönsaker och från koloniträdgårdar och balkonglådor frodas gurkor och dahlior.

Det är en härlig tid som ger mig kraft inför hösten, hoppas alla ni studenter också känner er starka inför terminen.

Jag är glad att jag kommit till Uppsala idag för att tala med er. Jag kommer att tala om den gröna politiska kraften och tre utmaningar vi står inför; hur vi kan lösa klimat- och miljöproblem, kanske det mest komplexa problem vi står inför; hur utvecklar vi en grön ekonomi som fungerar både på kort och på lång sikt; och, hur vi kan stärka kunskapssamhället, forskningen och utbildningens roll för ett bättre samhälle.

Vi i Miljöpartiet vill att så många som möjligt är med och utvecklar vår politik. Kom gärna med era tankar till tältet här bredvid, jag kommer att finnas kvar ett tag efter talet för att lyssna och svara på frågor.

När det gäller att förstå naturen och människorna är det få personer som har visat större nyfikenhet och upptäckarlust än Uppsalas egen Carl von Linné. Hans kunskap finns med oss än idag, som en bas för vår tids kunskap om det mänskliga DNA:t och hur jordens ekosystem fungerar.

När Linné var med och bildade den svenska Vetenskapsakademien på 1700-talet var det självklart att god samhällsutveckling var nära förknippat med en god förvaltning av naturens resurser.

Idag påverkar vi människor inte bara naturen i vår närmaste omgivning. Vi påverkar numera även de mest fundamentala processerna på vår planet: skogarna, haven och djurarternas fortlevnad, men även klimatet, generna och nödvändiga ekosystemtjänster. De system som bland annat ger oss pollinering av fruktträdgårdar och rent vatten.

Det som är själva förutsättningen för vilken form av liv som ska finnas på vår planet påverkas idag av människan. Jordens klimat blir både varmare och allt extremare. De trender som klimatforskarna pekat ut för framtiden är redan här. Glaciärer smälter och haven blir varmare. Öknar breder ut sig. Vår generation har en enorm makt över jorden. Med det följer också ett enormt ansvar.

Det handlar inte längre om problem långt fram i tiden eller långt borta i fattiga länder.

Den extrema nederbörden över Sverige har ökat sedan 1950-talet. Förra veckans skyfall över Göteborg är ett exempel på detta. I USA är årets kostnader på grund av extrema oväder redan högre än tidigare år, detta redan före den amerikanska orkansäsongen.

Vi måste sluta leva som om vi vore den sista generationen på jorden.

Lösningen på miljöproblemen måste sökas i alla delar av vårt samhälle. Det är ingen enkel uppgift – det är en atlantångare som måste vändas. Men en sak är säker: Det är vi människor som står vid rodret och det är fullt möjligt att lägga om kursen. Det är hög tid att vi bestämmer oss för att börja styra på en säker kurs.

Vi lever inte bara i en tid där vi börjar se omfattningen av problemen, vi har också kunskapen och förståelse för vad som krävs för lösningar. Vi kan stoppa miljöförstörelsen och bygga moderna samhällen som går i takt med naturen.

Det går att ställa om till 100% förnybar energi genom att på ett klokt sätt nyttja sol, vind, vatten och biomassa. Det går att ändra konsumtionsmönster och sluta kretslopp. Det går att göra våra städer bättre rustade mot klimatförändringar genom att anlägga gröna tak och ha mer träd, odlingslotter, och grönområden. Det finns så mycket vi kan göra om vi bestämmer oss.

Miljöpartiet fyller i höst 30 år. Under dessa år har mycket förändrats i svensk politik. Inte minst har miljöfrågorna har satts på agendan. Oftast har de givits en tyngre roll.

Men ingen regering har så tydligt slagit av på takten i miljöarbetet som den nuvarande Alliansregeringen. Aldrig har en regering lagt fram så många förslag som i praktiken försvagar miljöskyddet. Aldrig har Sverige legat så långt efter Europas ledande länder i utbyggnaden av förnybar energi. Aldrig har företag och enskilda så ofta fått höra att det är jätteviktigt att tänka på miljön men sett en regering tänka så lite på hur omställningen ska gå till.

Ta järnvägen som exempel. Många av oss vill kunna åka mer miljövänligt till jobb och skola, men tågtrafik ges fortfarande låg prioritet hos alliansen. Se på utvecklingen här i Uppsala. Genom att satsa på spårvagnar skulle människor kunna resa miljövänligare, snabbare och säkrare. Men här går utvecklingen väldigt långsamt. För varje år som Uppsalaborna tvingas vänta så ökar utsläppen från biltrafiken. Det Uppsala behöver är mer kollektivtrafik och cykelbanor, inte nya flygplatser och bilbroar.

Miljöpolitik ses allt för ofta som en börda att fördela. Vi gröna ser istället omställningen till ett hållbart samhälle som en stor möjlighet. Utveckling är bara jobbigt för den som klamrar sig fast vid det gamla. För den som är först med det nya innebär omställningen istället en möjlighet.

För de företag som tillverkar vindkraftverk eller spårvagnar, för den bonde som bestämt sig för att göra biogas av sitt avfall, för den krögare som bestämt sig för att börja servera ekologisk mat, så är den gröna omställningen en möjlighet, aldrig en börda.

Istället för att tjurigt peka på att andra länder först måste ta på sig sin andel av klimatbördan i internationella förhandlingar, måste Sverige och Europa ta chansen och på allvar kliva på utvecklingståget och bejaka grön omställning.

Jag minns i början av 90-talet läste jag en kurs på universitet här i Uppsala för dåvarande professor Kurt Johannison. Vi höll till uppe i Slottet med fantastisk utsikt över centrala stan och Kurt Johannisson var en sådan lärare som inspirerade oss studenter. Han var lika kunnig och erfaren som har var

inbjudande och nytänkande.

Kursen handlade delvis om arbetarrörelsen. Och arbetarrörelsen genomförde 1900-talets historiska uppgift – att lyfta Sverige till en jämlik och utvecklad nation med en robust modell för arbetsmarknaden, ett frihetsideal med stort ansvarstagande och en självständighet gentemot omvärlden. Det som byggt mycket av det Sverige som vi känner idag.

Vår generation har också en historisk uppgift: Att ställa om samhället i hållbar riktning. Det är den uppgiften som Miljöpartiet och den globala gröna rörelsen tagit på sig.

Världsekonomin befinner sig idag i början av vad som ser ut att bli en svår skuldskris. USA och flera länder i Europa brottas med akuta budgetunderskott. Och i många av Sveriges viktigaste exportländer förbereds stora nedskärningar på välfärd och investeringar. Det kommer att påverka Sverige. Det är viktigt att riksdagens partier tar det på allvar när vi i höst jobbar med budgeten.

Vi i Miljöpartiet har varit tydliga med hur vi tycker Sverige ska agera genom krisen. För det första ska den ekonomiska politiken i dagsläget vara återhållsam. Ingen kan med säkerhet säga hur de svenska statsfinanserna kommer påverkas av den internationella skuldskrisen.

För det andra så har Sverige en mycket hög arbetslöshet med över 450 000 människor utan arbete. I det läget behöver vi prioritera jobbskapande åtgärder och långsiktiga investeringar.

För det tredje. Regeringen bör söka breda överenskommelser om viktiga reformer.

Miljöpartiet har pekat på tre viktiga områden där vi gärna ser breda överenskommelser: det gäller järnvägen, bostäderna och skolan.

Det är dags att den gröna kraften också sätter större avtryck i den ekonomiska debatten.

Ekonomisk politik är ett område som Gustav Fridolin och jag pekat på är viktigt att utveckla i Miljöpartiet. Vi vill att ekonomiska frågor ska diskuteras mellan

forskare, experter och gröna politiker regelbundet de kommande åren. Ingen beslutsfattare ska kunna prata ekonomi utan att samtidigt förhålla sig till den gröna ekonomin.

När vi gröna tänker ekonomi och budget ser vi två delar som hänger ihop. De vägval görs nu måste fungera både idag och i framtiden. Ena delen är att skapa grundläggande trygghet och framtidstro, för unga och studenter, för företag som vill växa och för lokalsamhällen som behöver utvecklas. Den andra delen är att minska framtida miljöproblem, som annars hotar livsvillkoren för kommande generationer.

Gröna ekonomiska modeller diskuteras nu i allt bredare kretsar. FN har satt det som tema på sitt globala möte om hållbar utveckling nästa år, Rio +20.

Principen att ekonomin ska ses som ett verktyg, inte som ett mål i sig, börjar slå igenom. Kvantitativa och stelbenta mått som BNP är helt otillräckliga som mål för mänsklig välmående och samhällsutveckling.

Miljön och naturresurserna måste börja räknas in i ekonomin. Dessa är tillgångar att förvalta. Om de förstörs ska det vara ett minus i ekonomin, inte ett plus som det kan bli idag. Det ger en väldigt skev bild av verkligt välstånd.

Fokus i grön ekonomi ligger i att gynna smart användning av resurser, där återanvändning, reovering, uppgradering och slutligen återvinning skapar naturliga kretslopp.

Ett stort problem med dagens ekonomiska system är att det är blint för den ojämnligen fördelning som finns i världen och inom samhällen. Den gröna ekonomin ser detta och vill utjämna dessa klyftor. Vi prioriterar grundläggande behov framför konsumtion i överflöd.

Och självklart ska skulder inte föras över till kommande generationer. Varje generation – vare sig det handlar om pengaskulder eller miljöskulder – måste ta ansvar för sin egen nota. Det är aldrig okej att gå från restaurangen utan att betala. Dagens ekonomi som tillåter springnotor måste förändras.

Att ställa om till ett hållbart samhälle kräver kunskap. Vi måste, precis som vi såg Linné göra, ständigt vara beredda att lyssna, att lära oss nya saker och – inte

minst – att utmana gamla sanningar. Kunskap, utbildning och forskning är därför självklara hörnstenar i en grön politik.

Bara för två timmar sedan invigde rektor Anders Hallberg höstterminen på universitetet här i Uppsala. I dagarna öppnar Högskolor och Universitet runt om i hela landet. Mer än 400 000 studenter som investerar tid, pengar och kraft i sin och Sveriges framtid. Det är oerhört inspirerande.

I början av sommaren presenterade jag Miljöpartiets konkreta förslag för att stärka läraryrket och ge fler unga chans till gymnasieexamen. Det handlar om höjda lärarlöner, individanpassade studieplaner, fler platser i vuxenutbildningen och rimliga ekonomiska villkor för unga arbetslösa att läsa in gymnasiet.

Idag tar jag nästa steg. Jag kommer att presentera Miljöpartiets förslag för den högre utbildningen. Jag tar upp tre områden som alla kommer att ingå i Miljöpartiets motioner nu i höst.

1. Tröskeln mellan högskoleutbildningen och arbetslivet ska sänkas. Den kunskap som finns på företag och myndigheter är ett viktigt komplement till alla studenters utveckling. Den kunskap som finns hos våra studenter är viktig för näringslivets och samhällets olika verksamheter. Mötet mellan akademi och praktik är en förutsättning verklig utveckling.

Vi vill därför införa praktik på alla studieprogram. Vårt mål är att alla som studerar på kandidatnivå ska kunna söka en praktikkurs på 10 veckor. Utöver det behöver Sverige fler karriärcentra, där studenter, näringsliv och myndigheter kan mötas och underlätta övergången till arbetslivet.

Jag blir bedrövad varje gång jag hör om unga som gått färdigt en utbildning men som när de kommer till arbetsförmedlingen inte får stöd att söka jobb inom sitt område. Jag har i veckan kontaktat företrädare för arbetsförmedling, akademikerfack och näringslivet för att höra hur de ser att matchningen av nyexaminerade kan förbättras och vilka erfarenheter man hade av fler branchspecifika och fria arbetsförmedlingar som vi såg på 90-talet.

2. Studenter ska inte falla mellan stolarna i trygghetssystemet. Politiker har länge sett på studenter som en grupp som inte kan bli sjuka, som inte behöver någonstans att bo och som kan livnära sig på nudlar. En student som blir sjuk

har idag inte rätt till sjukersättning. Låter inte det sjukt? Vi menar att det måste ändras.

Vi föreslår att studenter ska ges rätt till sjukersättning på liknande sätt som det fungerar i arbetslivet. Dessutom ska det vara möjligt att gå från en heltidssjukskrivning till halvtidssjukskrivning, och då studera på halvtid.

3. Kvalitén i högskolan måste öka. Det måste vara en större skillnad på att gå en utbildning och att ha ett lånekort på biblioteket. Antalet lärarledda timmar inom flera utbildningar är för lågt. De senaste 20 åren har antalet platser i den högre utbildningen ökat mycket kraftigt. Det är bra, men det kräver att vi nu i större utsträckning fokuserar på kvalitén i utbildningarna.

När utbildningen håller hög klass, när lärare har tid att vara mer med studenterna och när studenterna sociala villkor förbättras då förbättras studieresultaten och vår kunskap ökar.

Utan den karta och den kompass som vetenskapen ger oss riskerar samhällsutvecklingen att gå vilse. Ett utbyggt kunskapssamhälle är därför en grundpelare i den gröna samhällsutvecklingen.

Vi lever i en tid som ställer nya frågor. En tid som kräver nya svar.

På Afrikas horn bevittnar vi just nu den värsta svältkatastrofen på över 60 år. Svälten har flera orsaker, men en utlösande faktor är att regionen på senare år har upplevt svår tork oftare, precis som klimatforskarna har varnat för. Jag såg en av FN:s hjälpsamordnare beskriva det så här: ”Vi brukade ha torka vart 10 år, nu är det vartannat år”.

Här i Europa ser vi hur främlingsfientligheten och islamofobin växer. Den djupa sorg som vi alla känner efter attacken mot Norge kan inte och får inte förminska till en ensam galnings verk. Självklart har ingen annan än gärningsmannen ansvar för massakern i Oslo och på Utøya.

Men, vi bär alla, inte minst vi politiker, ett ansvar för bilden av samhället som vi sprider, för att proportioner inte förvrängs. Hat och lögn som får stå oemotsagt förpestar sinnet och riskerar ge fler galningar.

Historieböckerna blir tjocka över 2011, den arabiska våren i många nordafrikanska länder, allvarliga skuldkriser i USA och södra Europa, smältande isar på Arktis, härdsmlta i Fukushima och kravaller i London. Det är några av händelserna vi sett hittills. Det är inga små utmaningar som vi står inför. Det känns ibland oöverstigligt svårt.

Men låt oss då tänka på att så sent som för ett år sedan var det få som trodde att frihet och demokrati i länder som Tunisien, Egypten, och Libyen. Nu ser vi att långa perioder av diktatur kan ta slut relativt snabbt.

Tänk på att fler och fler länder gör det möjligt för vuxna som älskar varandra att gifta sig, oavsett vilket kön. Det öppna samhället som respekterar individer har vunnit mark. Och glöm inte att vi var rejält oroliga för bara 20 år sedan över att ozonlagret tunnades ut – men att hålet idag, tack vare globalt samarbete och utveckling, är på väg att växa ihop.

En annan värld är möjlig, förändringar sker, om vi bestämmer oss för det.

Jag har i det här talet pratat om hur vi kan lösa klimat- och miljöproblem, hur ekonomin behöver utvecklas och hur vi kan stärka kunskapssamhället. Tre centrala utmaningar för den gröna politiska kraften.

Avslutningsvis vill jag rikta mig till några som inte kunde komma hit idag. Alliansregeringens ministrar samlas ikväll för att äta kräftor på Harpsund. Med tanke på läget tänkte jag passa på att skicka en hälsning.

Jag vill hälsa att det finns all anledning för regeringen att söka brett stöd för framtidsinriktade investeringar. Så mellan förrätten och kräftorna föreslår jag att Allianspartiernas företrädare på allvar diskuterar hur Sverige kan få en modern spår- och tågtrafik som fungerar året om.

Till kaffet föreslår jag att ni ägnar några tankar åt hur vi snabbast löser bostadsbristen för studenter och tar vara på den enorma potential som finns att göra Sverige energismart genom att energieffektivisera alla bostäder.

Och slutligen, istället för att bråka om vem som ska få ro ekan får ni gärna

brottas med siffran 13 000. 13 000 är antalet 25-åringar som saknar gymnasiekompetens och därför inte får jobb. Vad är regeringens plan för att ge alla en verklig chans att slutföra sin gymnasieutbildning?

Dagens och morgondagens frågor kräver nya svar. Svar som ser till långsiktiga konsekvenser hellre än gamla dammiga mallar om vad som är vänster eller höger.

Vi i Miljöpartiet söker de svaren. För det behöver vi bli många fler. Jag vill att du känner att du är välkommen att vara med i arbetet.

Tack för att ni lyssnade.

Taggar

2010-tal, 2011, Kvinna, Miljöpartiet, Politiska tal, Sommartal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/asa-romson-sommartal-2011>